

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETINING
KATTAQO'RG'ON FILIALI**

Ro'yxatga olindi

№ BB-60411300-1.22

2021-yil " " "

"TASDIQLAYMAN"

Direktor

Sh.R. Urakov

2021-yil "30" 08

**INSON RESURSLARINI BOSHQARISH
FAN DASTURI**

Bilim sohasi:	400 000	- Biznesni boshqarish va Huquq
Ta'lim sohasi:	410 000	- Biznes va Boshqaruv
Ta'lim yo'nalishlari:	60411300	- Biznesni boshqarish

Kattaqo'rg'on-2021

Fan/modul kodi IRB3414		O'quv yili 2024-2025	Semestr 7	ECTS – Kreditlar 6	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fan nomi	Semestr	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami (soat)
	Inson resurlarni boshqarish	7	76	104	180
2.	I. Fanning mazmuni Fanni o'qitishdan maqsad – Inson resurslarini boshqarish asoslarini amaliyotga qo'llay oladigan darajadagi bilim va ko'nikmalar hosil qilishdan iborat. U talabalarda korxona, tashkilot va firmalarning tub maqsadiga erishishini ta'minlovchi inson resurslarini boshqarishning nazariy va amaliy jihatlarini shakllantirishga yo'naltirilgan. Fanning asosiy vazifalari - talabalarda iqtisodiy siyosat asosida iqtisodiyotni tartibga solishning bozor mexanizmining amal qilish sohalarini va shakllarini ko'rsatish, iqtisodiyotni boshqarishda davlat siyosatining o'rni haqidagi turli konsepsiyalarni tahlil etish va rivojlangan mamlakatlar tajribalarini o'rganish, davlat iqtisodiy strategiyasi va siyosatining maqsadlari, vazifalari, turlari hamda ularni amalga oshirish yo'nalishlari hamda ularda qo'llaniladigan mexanizmlarning shakl va vositalarini tahlil qilish, iqtisodiyotni davlat tomonidan boshqarish va tartiblashning bozor va davlat mexanizmlari uyg'unligini ta'minlash yo'nalishlarini o'rgatishdan iborat. II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-mavzu. Zamonaviy sharoitlarda inson resurslarini boshqarishning tutgan o'rni va strategiyasi Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida inson resurslarini boshqarish ahamiyatining o'sishi. Inson resurslarini boshqarish xususiyatlari. Inson resurslarini boshqarish bosqichlari. "Personal" ("inson resurslari") tushunchasining mazmuni. Inson resurslarini boshqarishning yettita asosiy ko'rinishlari. 2-mavzu. Resurslarni rejalashtirish va mehnat resurslari bozorini rivojlantirish tendensiyalari Mehnat resurslarini rejalashtirish. Mehnat resurslari bozori nazariyasi va				

tendensiyalari. Mehnat bozorining rivojlanish konsepsiyasi va qoidalari.

3-mavzu. Resurslarni rejalashtirish va mehnat resurslari bozorini rivojlantirish tendensiyalari

Mehnat bozori strukturasi, mohiyati va zamonaviy mehnat bozorining xususiyatlari. Mehnat resurslariga ish haqi va imtiyozlarni aniqlash. Zamonaviy mehnat bozori xususiyatlari

4-mavzu. Mehnat jamoalarini rejalashtirish va boshqarish

Mehnat jamoalarini boshqarish tushunchasi. Xodimlarni boshqarish tizimi. Xodimlarni boshqarish tamoyillari. Xodimlarni rejalashtirish. Mehnat bozoridagi bog'liqlik jihatlar va Ichki omillarni baholash tahlili. Xodimlarni boshqarish samaradorligi.

5-mavzu. Boshqaruv faoliyati elementlari va ulardan boshqaruv jarayonida samarali foydalanish

Boshqaruv va uning uslublari. Boshqaruv taktikasi va strategiyasi va uning vositalari. Rahbar boshqaruv uslublari. Rahbarlik uslublarning turlanishi. Tanqidga qo'yiladigan asosiy talablar. Zamonaviy rahbar sifatlari.

6-mavzu. Xodimlarni rag'batlantirish va motivatsiyalash usullari

Motivatsiya tushunchasi. Motivatsiyaning boshlang'ich va klassik nazariyalari. Gotorn tadqiqotlari. Maslouning ehtiyojlar nazariyasi. Motivatorlar va gigiyenik faktorlar nazariyasi. Motivatsiya borasidagi zamonaviy muammolar. Tashkilotda madaniy shart-sharoitlarning o'zgarishi. Xodimlar faoliyat ko'lamining kengaytirilishi va ish joylarining mukammallashtirilishi

7-mavzu. Inson resurslarini boshqarishda boshqarish va nazorat

Birgalikda boshqarish haqida tushuncha va ishlab chiqarish sharoitida uning ahamiyati. Boshqarish va nazorat tizimi. Kadrlarning martaba bo'yicha ko'tarilishi va uni rejalashtirish.

8-mavzu. Inson resurslarini boshqarishda boshqarish va nazorat

Qaror qabul qilish jarayoni va muammolarni hal qilish usullari. Nazoratni tashkil qilish mexanizmi. Rahbar mehnati, vazifalari va uni tashkil etish.

9-mavzu. Inson resurslarini boshqarish jarayonida ish faoliyatining sifati

va miqdorini baholash muammolari

Sifatni nazorat qilish tizimi. Sifatni boshqarish. Sifatni nazorat qilishga personalni jalb qilish. Sifatni har tomonlama boshqarish konsepsiyasi. Sifatni boshqarish konsepsiyasining asosiy elementlari. Yakka tartibdagi faoliyatga haq to'lash va mukofatlash o'rtasidagi o'zaro bog'lanish. Foyda va maqsadga erishishda qatnashish. Foydalarda qatnashish. Xodim faoliyatini baholash

10-mavzu. Jamiyat ijtimoiy rivojlanishida inson resurslarini boshqarishning tutgan o'rni

Jamiyatning ijtimoiy strukturasi va inson resurslarini boshqarish. Inson resurslarini boshqarish va ijtimoiy munosabatlar. Inson resurslarini boshqarish va istiqboldagi muammolar. Tashkilot madaniyati boshqaruv faoliyatining obyekti sifatida. Tashkilot madaniyatiga ta'sir etuvchi omillar

11-mavzu. Inson resurlari boshqarishda innovatsiya

Kadrlar tizimida innovatika. Qarorlar qabul qilish, strategiya, taktika, personalni rivojlantirish va yangilash usullarini ishlab chiqish imkoniyatlari. Kadrlar yangilashlarining mohiyati va tasniflanishi. Innovatsion menejment obyektlari. Kadrlar innovatsiyalarining tashkiliy shakllari. Personalni boshqarish yo'nalishlari va sohalari bo'yicha IKM funksiyalari

12-mavzu. Inson resurslarini boshqarishda yetakchilik

Yetakchilik nazariyasi asoslari. Yetakchilik uslublari. Zamonaviy rahbar sifatleri. Samarasiz yetakchilik. Avtoritar boshqaruv. "X" nazariyasi. Rag'batlantirish va jazolashga asoslangan uslub Rag'batlantirish va jazolashga asoslangan uslub.

13-mavzu. Inson resurslarini karyerasini rejalashtirish va rivojlantirish

Karyera tushunchasi va bosqichlari. Personal karyerasini rejalashtirish va rivojlantirish. Amaliy karyera. Kasb karyerasi. Karyerani tanlashda hisobga olingan omillar. Personal karyerasini o'sishini boshqarish jarayoni.

14-mavzu. Inson resurslarini karyerasini rejalashtirish va rivojlantirish

Kadrlar zaxirasi bilan ishlash. Kadrlar zaxirasi bilan ish olib borishni tashkil etish. Zaxiraga bo'lgan ehtiyojni tahlil etish. Zaxirani shakllantirish va zaxira tarkibiga kiritilgan xodimlar ro'yxatini tuzish.

15-mavzu. Inson resurslarini boshqarishda guruhlararo munosabatlar

Ijtimoiy guruhlar va ularning xususiyatlari. Jamoani tashkil etish. Mehnat nizolari va ularni boshqarish. Intizom. Ixtiloflarning ijobiy va salbiy xususiyatlari. Jamoani tashkil etishning o'ziga xos xususiyatlari.

16-mavzu. Inson resurslari faoliyatini baholashning zamonaviy uslublari

Inson resurslari faoliyatini baholashning mohiyati va uning zamonaviy uslublari. Inson resurslarini attestatsiyadan o'tkazish. Mutaxassislarni baholash mezonlari. Inson resurslarini faoliyatini maqsadlarga erishish bo'yicha ham baholash.

17-mavzu. Inson resurslarini boshqarish usullari

Boshqarish usullari to'g'risida tushuncha. Boshqarishning tashkiliy-ma'muriy usullari. Boshqarishning iqtisodiy usullari. Boshqarishning ijtimoiy-ruhiy usullari. Inson resurslarini baholash tizimlari yaratilishi bosqichlari

18-mavzu. Inson resurslarini ijtimoiy muhofaza qilish

Inson resurslarini ijtimoiy muhofaza qilishning mohiyati va tamoyillari. Inson resurslarini muhofaza qilish tizimidagi institutlar va ularning faoliyati. Korxona va tashkilotlarda inson resurslarini ijtimoiy muhofaza qilish tizimi. Ijtimoiy nafaqalar, ularning turlari va tayinlanish tartibi

19-mavzu. Rivojlangan mamalakatlarda inson resurslarini boshqarish markazlarining rivojlanish tendensiyalari

Aqsh va yaponiyada xodimlarni boshqarishning asosiy tamoyillari. Yirik korporatsiya misolida kadrlar xizmati faoliyatini tashkil etish. Yaponiyada inson resurslarini boshqarishning o'ziga xos xususiyatlari.

20-mavzu. Inson resurslarini rivojlantirishning strategik jihatlar

Ishchi kuchi sifatini oshirish. Kadrlar tayyorlash milliy dasturi — uzluksiz ta'limning "O'zbek modeli". Inson resurslarining uzluksiz ta'limini tashkil etish. Masofadan turib o'qitish. Inson resurslarini qayta tayyorlash va malakasini oshirish

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Zamonaviy sharoitlarda inson resurslarini boshqarishning tutgan o'rni va strategiyasi

2._Resurslarni rejalashtirish va mehnat resurslari bozorini rivojlantirish tendensiyalari

3. Resurslarni rejalashtirish va mehnat resurslari bozorini rivojlantirish tendensiyalari

4._Mehnat jamoalarini rejalashtirish va boshqarish

5. Boshqaruv faoliyati elementlari va ulardan boshqaruv jarayonida samarali foydalanish

6. Xodimlarni rag'batlantirish va motivatsiyalash usullari

7. Inson resurslarini boshqarishda boshqarish va nazorat .

8. Inson resurslarini boshqarishda boshqarish va nazorat

9. Inson resurslarini boshqarish jarayonida ish faoliyatining sifati va miqdorini baholash muammolari

10. Jamiyat ijtimoiy rivojlanishida inson resurslarini boshqarishning tutgan o'rni

11. Inson resurslari boshqarishda innovatsiya

12. Inson resurslarini boshqarishda yetakchilik

13._Inson resurslarini karyerasini rejalashtirish va rivojlantirish

14._Inson resurslarini karyerasini rejalashtirish va rivojlantirish

15. Inson resurslarini boshqarishda guruhlararo munosabatlar

16. Inson resurslari faoliyatini baholashning zamonaviy uslublari

17. Inson resurslarini boshqarish usullari

18. Inson resurslarini ijtimoiy muhofaza qilish

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

1. Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida inson resurslarini boshqarish ahamiyatining o'sishi

2. Inson resurslarini boshqarish xususiyatlari

3. Inson resurslarini boshqarish bosqichlari

4. "Personal" ("inson resurslari") tushunchasining mazmuni

5. Mehnat resurslarini rejalashtirish
6. Inson resurslarini boshqarishning yyettita asosiy ko'rinishlari
7. Mehnat resurslari bozori nazariyasi va tendensiyalari
8. Mehnat bozorining rivojlanish konsepsiyasi va qoidalari
9. Mehnat bozori strukturasi, mohiyati va zamonaviy mehnat bozorining xususiyatlari
10. Mehnat resurslariga ish haqi va imtiyozlarni aniqlash
11. Zamonaviy mehnat bozori xususiyatlari
12. "Taraqqiyot strategiyasi" davlat dasturining maqsad va yo'nalishlari.
13. Mehnat jamoalarini boshqarish tushunchasi
14. Xodimlarni boshqarish tizimi
15. Xodimlarni boshqarish tamoyillari
16. Xodimlarni rejalashtirish
17. Mehnat bozoridagi bog'liqlik jihatlar va Ichki omillarni baholash tahlili
18. Xodimlarni boshqarish samaradorligi
19. Boshqaruv va uning uslublari
20. Boshqaruv taktikasi va strategiyasi va uning vositalari
21. Rahbar boshqaruv uslublari
22. Rahbarlik uslublarning turlanishi
23. Tanqidga qo'yiladigan asosiy talablar
24. Zamonaviy rahbar sifatleri
25. Motivatsiyaning boshlang'ich va klassik nazariyalari. Gotorn tadqiqotlari
26. Maslouning ehtiyojlar nazariyasi. Motivatorlar va gigiyenik faktorlar nazariyasi
27. Motivatsiya borasidagi zamonaviy muammolar

28. Tashkilotda madaniy shart-sharoitlarning o'zgarishi
29. Xodimlar faoliyat ko'lamining kengaytirilishi va ish joylarining mukammallashtirilishi
30. Birgalikda boshqarish haqida tushuncha va ishlab chiqarish sharoitida uning ahamiyati
31. Boshqarish va nazorat tizimi
32. Kadrlarning martaba bo'yicha ko'tarilishi va uni rejalashtirish
33. Qaror qabul qilish jarayoni va muammolarni hal qilish usullari
34. Nazoratni tashkil qilish mexanizmi
35. Rahbar mehnati, vazifalari va uni tashkil etish
36. Sifatni nazorat qilish tizimi. Sifatni boshqarish
37. Sifatni nazorat qilishga personalni jalb qilish. Sifatni har tomonlama boshqarish konsepsiyasi
38. Sifatni boshqarish konsepsiyasining asosiy elementlari
39. Yakka tartibdagi faoliyatga haq to'lash va mukofatlash o'rtasidagi o'zaro bog'lanish
40. Foyda va maqsadga erishishda qatnashish. Foydalarda qatnashish
41. Xodim faoliyatini baholash
42. Jamiyatning ijtimoiy strukturasi va inson resurslarini boshqarish
43. Inson resurslarini boshqarish va ijtimoiy munosabatlar
44. Inson resurslarini boshqarish va istiqboldagi muammolar
45. Tashkilot madaniyati boshqaruv faoliyatining obykti sifatida
46. Tashkilot madaniyatiga ta'sir etuvchi omillar
47. Kadrlar tizimida innovatika
48. Qarorlar qabul qilish, strategiya, taktika, personalni rivojlantirish va yangilash usullarini ishlab chiqish imkoniyatlari
49. Kadrlar yangilashlarining mohiyati va tasniflanishi
50. Innovatsion menejment obyektlari
51. Kadrlar innovatsiyalarining tashkiliy shakllari

	52. Personalni boshqarish yo'nalishlari va sohalari bo'yicha IKM funksiyalari 53. Yetakchilik nazariyasi asoslari 54. Yetakchilik uslublari 55. Zamonaviy rahbar sifatleri 56. Karyera tushunchasi va bosqichlari 57. Ijtimoiy guruhlar va ularning xususiyatlari 58. Jamoani tashkil etish 59. Mehnat nizolari va ularni boshqarish 60. Inson resurslarini ijtimoiy muhofaza qilishning mohiyati va tamoyillari
3.	V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: • talabalarga zamonaviy sharoitlarda inson resurslarini boshqarishning tutgan o'rni va strategiyasi, resurslarni rejalashtirish va mehnat resurslari bozori tendensiyalari, kadrlarni to'plash va tanlash usullari, boshqaruv faoliyati elementlari va ulardan boshqaruv jarayonida samarali foydalanish, xodimlarni rag'batlantirish va motivatsiyalash usullari, inson resurslarini boshqarishda boshqarish va nazorat, inson resurslarini boshqarish jarayonida ish faoliyatining sifati va miqdorini baholash muammolari, jamiyat ijtimoiy rivojlanishida inson resurslarini boshqarishning tutgan o'rni to'g'risida bilimga ega bo'ladi. • talabalar ilmiy tadqiqot institutlarida nazariy va amaliy bilimlarni chuqurlashtirish maqsadida stajyor-tadqiqotchi, korxona va tashkilotlarning iqtisodiyot bo'limlarida, chakana va ulgurji savdo tashkilotlarida, ishlab chiqarish korxonalarida boshqaruvchi sifatida faoliyat ko'rsatishi uchun boshlang'ich bilimlarni egallaydi hamda olgan bilimlari xo'jalik yurituvchi subyektlar iqtisodiy faoliyatini o'rganib, tahlil qilishda metodologik manba bo'lib xizmat qiladi.
4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar, testlar; • elektron va tarqatma materiallar
5.	VII. Kreditni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan iqtisodiy qarashlar va fikrlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish

6.	Fan/modul uchun mas'ullar: O.N.Xaitov – SamDUKF, “Raqamli texnologiya va iqtisodiyot” kafedrasida assistenti
7.	Taqrizchilar: Taqrizchilar: Sh.K.Daliyev – SamDUKF, “Raqamli texnologiyalar va iqtisodiyot” kafedrasida kafedrasida mudiri.

Asosiy adabiyotlar

1.	A.B. Xayitov. “Inson resurslarini boshqarish”: Darslik. – T.: Fan, 2019 y. -409 bet.
2.	Azlarova M.M. Inson resurslarini boshqarish: o.,quv qo.,llanma. – O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi. – T.: IQTISODIYOT, 2019. -207 bet.
3.	Abduraxmonova G.Q. “Inson resurslarini boshqarish”. Darslik – T.: Fan, 2021 y. -692 bet.

Tavsiya qilinadigan qo‘shimcha adabiyotlar

1.	O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi – T.: “O‘zbekiston” NMIU, 2023. – 76 b. 9 bob.
2.	O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoevning 2022 yil 28 yanvardagi “2022-2026 yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning Taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida” gi PF-60-sonli Farmoni.
3.	O‘zbekiston Respublikasining Mehnat kodeksi. – T.:“Adolat”, 2023. – 488 b..
4.	Abduraxmonov Q.X. va boshqalar “Xodimlarni boshqarish” – Toshkent. 2005
5.	Abdurahmonov Q. va boshqalar. Personalni boshqarish. O‘quv qo‘llanma. -T.: "Sharq". 1998.
6.	Базаров Т.Ю. Управление персоналом. Практикум. Учебное пособие. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2010. – 329 стр.
7.	Fan dasturi Samarqand davlat universitetining Kattaqo‘rg‘on filiali Kengashning 2024-yil 21 - 08 dagi 1 -son bayonnomasi bilan ma’qullangan.

Dastur mualliflari:	O.N.Xaitov
E-mail:	<u>oxunjonxaitov1995@gmail.com</u>
Tashkilot:	Samarqand davlat universiteti Kattaqo'rg'on filiali, Aniq va tabiiy fanlar fakulteti, Raqamli texnologiyalar va iqtisodiyot kafedrası